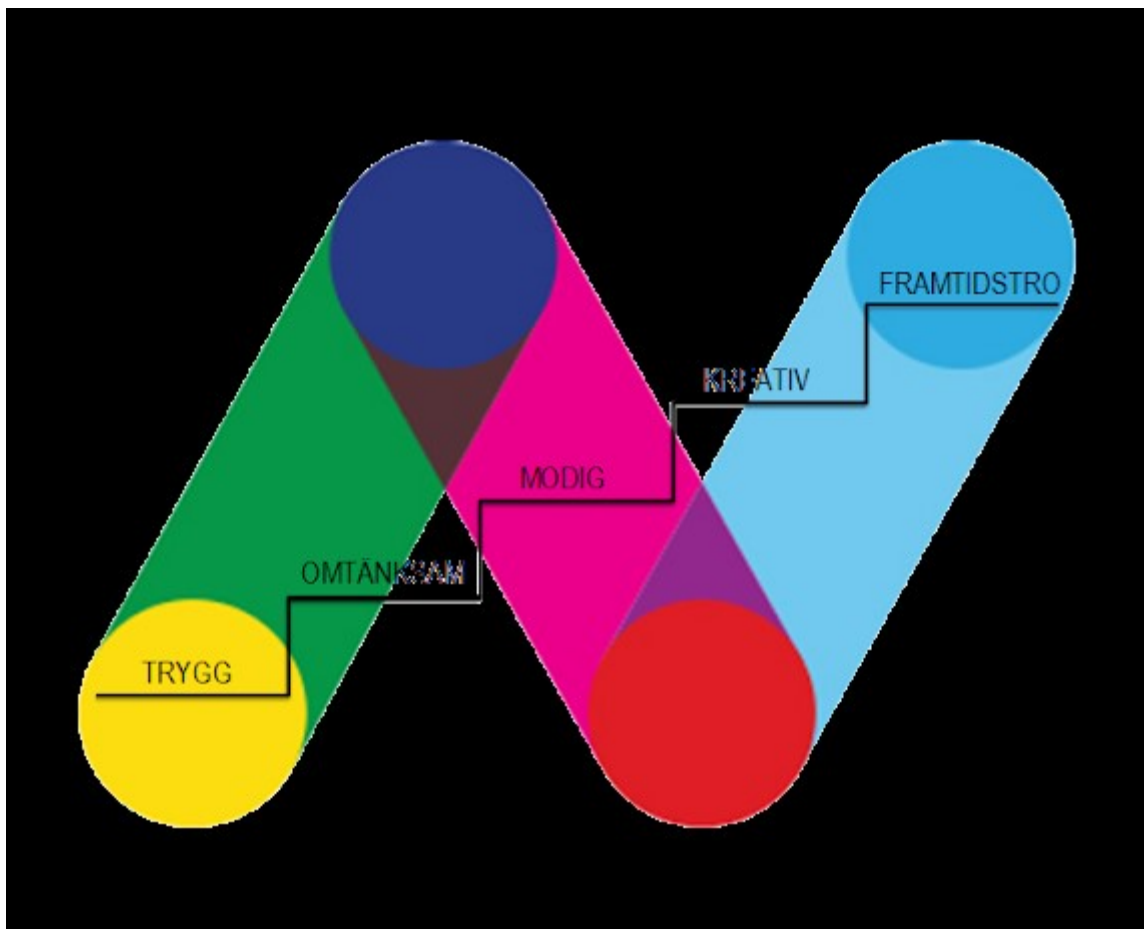

Nyboda Skola

Plan för det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar

Gäller för höstterminen 2020 och vårterminen 2021

Innehållsförteckning:

Inledning:	sid 2-3
Presentation av skolan:	sid 3-5
Lagar och förordningar:	sid 6
Begrepp och definitioner:	sid 7-8
Ansvarsområden:	sid 8-10
Delaktighet, förankring och information:	sid 10-11
Kartläggningsmetoder:	sid 11-12
Analys av kartläggningen 2019	sid 13-17
Strukturer för akuta händelser:	sid 18
Utvärderingar av förra årets plan:	sid 19
Årets främjande aktiviteter:	sid 20-21
Kontaktuppgifter:	sid 22-23
Anmälningsskyldighet, Stöd och hjälpinsatser	sid 24-25

Inledning

Skolväsendet i Sverige ska vila på demokratins grund. En av demokratins pelare är tanken om alla människors lika värde. Detta värde ska finnas synligt i all vår verksamhet i och utanför klassrummet, det ska genomsyra vår organisation, våra strukturer och vårt bemötande.

I skolans uppdrag ligger att ha tydliga rutiner vid akuta händelser där individer utsätts, men vi behöver också arbeta främjande och förebyggande för att skapa trygga miljöer för alla våra elever oberoende av deras kön, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, ålder, könsuttryck eller identitet, etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

I Tyresö kommun har varje skola två dokument som rör arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det ena, som du läser nu, är *Skolans plan*, utöver denna finns också *arbetslagets dokument*, en översikt och dokumentation av det pågående arbetet i arbetslaget. (se vidare nedan)

Tyresö kommun har även en [gemensam hemsida](#). Syftet med hemsidan är att den ska fungera som en verktygslåda där rektorer och skolpersonal hittar information om allt som rör skolornas likabehandlingsarbete. På hemsidan kan man även hitta konkreta förslag på hur skolor kan arbeta med värdegrundsuppdraget, hur lagstiftningen ser ut och hur man kan arbeta främjande och förebyggande mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Genom en gemensam hemsida är det även lättare att skapa likvärdighet för kommunens skolor.

Skolans plan

Här hittar du lagar, definitioner och begrepp, ansvarsfördelning och på kartläggningsmetoder som vi använt. Här finns även de rutiner och strukturer som styr skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt skolans främjande aktiviteter. De främjande aktiviteterna konkretiseras på arbetslags nivå. Här finns information om var vårdnadshavare kan vända sig om de misstänker att egna eller andras barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på skolan.

Arbetslagets dokument

[Arbetslagets dokument](#) ger en översikt av det förebyggande arbetet. Varje arbetslag

genomför kartläggningar som fångar elevernas åsikter och upplevelser kring situationen i skolan. Syftet med kartläggningarna är att synliggöra var och när det kan finnas risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i verksamheten. Resultaten av kartläggningarna utgör sedan en grund för samtal och diskussioner kring vilka åtgärder som bör göras för att skapa en tryggare miljö för alla elever. Såväl elever som lärare är delaktiga i att ta fram förebyggande åtgärder. Både de förebyggande och de främjande aktiviteterna (som finns i *Skolans plan*) följs upp och utvärderas på arbetslags nivå.

Organisation

Arbetslagsnivå: Varje arbetslag har minst en representant i likabehandlingsgruppen som kallas trygghetssamordnare. De sammanställer de konkretiserade främjande aktiviteterna samt de förebyggande åtgärderna. Likabehandlingsgruppens representanter ansvarar för de arbetslagsmöten där åtgärderna följs upp och utvärderas. Likabehandlingsgruppen träffas var sjätte vecka. I varje arbetslag finns ett trygghetsråd, som består av elevrepresentanter och en trygghetssamordnare. Trygghetsrådet träffas var tredje vecka.

Övergripande nivå. Biträdande rektor, kurator samt socialpedagog är sammankallande och har det övergripande ansvaret för likabehandlingsgruppen. Det finns ett [årshjul](#) som strukturerar skolans strategiska arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Presentation av Nyboda skola

Nyboda skola är en grundskola för elever från åk 4-9. Här finns också grundsärskola för elever från åk 7-9. Vi har profilklasser i musik från åk 4-9, idrottsklasser 7-9 samt klasser utan profil från åk 7-9. Hos oss möter du ett välkomnande och öppet samarbetsklimat, kompetent personal och ljusa, rymliga och välutrustade lokaler. På skolan går det ca 450 elever och klasserna är indelade i åldershomogena arbetslag.

Till dig som elev

Skolan ska vara fri från kränkningar och diskriminering. Det finns skrivet i skollagen och diskrimineringslagen.

I Barnkonventionen (BK) står det att alla barn har samma rättigheter och lika värde – barnets bästa ska alltid komma i första rummet.

Nyboda skola, som du går i, har en skyldighet att arbeta för att uppnå detta. Om du känner dig utsatt för mobbning, diskriminering, kränkande behandling, hot eller våld ska du snarast

kontakta en vuxen som du känner förtroende för. Det gäller också dig som känner till att någon blir utsatt.

Till dig som förälder

Om du misstänker att ditt eller någon annans barn utsätts för diskriminering eller kränkande behandling – kontakta ditt barns mentor, rektor eller annan utsedd person enligt bilagd kontaktlista.

Om du misstänker att ditt barn utsätter andra för kränkande behandling ber vi dig göra klart för ditt barn att det inte är ett acceptabelt beteende och att du själv tar avstånd från beteendet. Vi hoppas också att du meddelar ditt barns lärare/mentor om misstankarna.

Om du misstänker att ditt barn utsätter andra för kränkande behandling ber vi dig göra klart för ditt barn att det inte är ett acceptabelt beteende och att du själv tar avstånd från beteendet. Vi hoppas också att du meddelar ditt barns mentor om misstankarna.

Nyboda Skolas vision

På Nyboda skola ska ingen utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Vi arbetar för alla barns lika värde oavsett kön, könsöverskridande identitet/uttryck, etnisk tillhörighet, religion/trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Alla har ett ansvar för att förebygga, förhindra och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vision: Tillsammans skapar vi framtiden.

Vi strävar och stödjer varandra för att göra verklighet av våra drömmar.

Mission: Det är i det lärande mötet vi skapar förutsättningar för varje individs potential och särart. Det är i mötet vi utvecklas. Vi ska ge förutsättningar för goda möten mellan elev och elev, elev och personal samt personal och personal, liksom mellan skolan och vårdnadshavare.

Våra värderingar ser vi som vår egen utvecklingstrappa: **Nyboda Trappan**

För att skapa förutsättningar för varje individ att utvecklas och nå de högre stegen på trappan, kreativitet och framtidstro, behöver alla känna:

- att vi är trygga och att skolan är en trygg plats där jag får, kan och vill
- att vi värnar om och hjälper varandra för att tillgodose våra behov av grupptillhörighet och delaktighet och av att känna oss förstådda och behövda
- att vi är modiga och vågar visa oss själva, pröva nya saker och nya sätt
- att vi vågar stå för det vi vill och att vi vågar säga ifrån
- att vi vågar lära av våra misstag och att vi firar våra framgångar

Planen gäller från

2020-08-21

Planen gäller till

2021-08-21

Läsår 2020/21

Information och delaktighet

Barn, elever och föräldrar ska vara delaktiga i arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling. Det sker bland annat genom kartläggningen (se nedan).

Skolan ska också informera elever och vårdnadshavare om vad planen innebär. Den ska finnas tillgänglig att ta del av.

Information om planen

När?	Hur?	Ansvar för information
Augusti	Bilaga till hembrev uppdatering i v-klass	Rektor

Föräldramöte i augusti och september	Presentation och information om trygghetsarbete	Klasslärare/mentor
En av de första skoldagarna på höstterminen	Presentation om planen i klasserna	Kurator/Socialpedagog
En av de första och sista skoldagarna på höstterminen, samt sista dagarna på vårterminen.	Arbete med Likabehandlingsplanen i klasserna under lagdagar i augusti, december, maj/juni. Vi arbetar utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.	Arbetslag

Lagar och förordningar

Arbetet mot diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567/2016:828) medan arbetet mot kränkningar regleras i Skollagen (2010:800). Både lagstiftningarna kräver att det ska finnas ett strategiskt och långsiktigt arbete i verksamheterna.

Diskrimineringslagen 2016:828

3 kap. Aktiva åtgärder

1§ Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

3§ Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande

18§ Utbildningsanordnare ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.)

Skollagen 2010:800

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

6§ Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

8§ Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. ... En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Läroplanerna (Lgr11, Lsär11) lyfter frågor kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i såväl Skolans värdegrund och uppdrag som i kursplanerna.

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annat trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. (Lgr 11, Lsär 11.)

Behovet av kunskap om och diskussioner kring diskriminering, trakasserier och kränkningar och vad det kan betyda för individen och för samhället i stort, finns på olika sätt inskrivet i kursplanerna. Arbetet med barnrättskonventionen och de mänskliga rättigheterna återkommer t.ex. som en röd tråd från förskoleklass upp till gymnasiet.

Begrepp och definitioner

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Mobbning

Mobbning är när ett barn eller elev är utsatt för upprepade negativa handlingar och där det hos den/de som utsätter finns ett syfte att tillfoga den andra skada eller obehag. Det ska dessutom finnas en skillnad i styrkeförhållande mellan den/de som utsätter och den som utsätts för att beteendet ska kallas mobbning enligt Olweus klassiska definition.

Trakasserier

Trakasserier är ett beteende som kränker någons värdighet och som har samband till en eller flera av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell art som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag eller bilder som är sexuellt anspelade och som upplevs som kränkande för personen. Sexuella trakasserier kan även handla om en sexuell jargong.

Kränkningar och trakasserier kan äga rum i den fysiska verkligheten eller via sociala medier. De kan vara fysiska (knuffar och slag), verbala (skällsord), textburna (klotter) eller sociala (utfrysning och ryktesspridning)

Diskriminering

Det finns två former av diskriminering: direkt och indirekt diskriminering.

Direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, samt att missgynnandet har att göra med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. (kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder) För en beskrivning av diskrimineringsgrunderna samt sexuella trakasserier, se bilaga 1.

Indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att missgynna personer med ett visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Tillsägelser

Rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra elevernas trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. För att komma till Skolverkets sida om ordningsfrågor, trygghet och studiero [tryck här](#)

Repressalier

Huvudmannen eller skolans personal får inte utsätta en elev för repressalier på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har påtalat brister eller anmält skolan för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Ansvarsområden

Rektor ansvarar för:

- att varje enskild verksamhet arbetar målinriktat för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att *Skolans plan* upprättas och utvärderas varje år
- att vårdnadshavare informeras om *Skolans plan*

- att all personal är informerad om *Skolans plan* och de rutiner som ingår i den samt arbetar efter den
- att [Arbetslagets dokument](#) upprättas
- att förebyggande åtgärder och främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas
- att det finns en organisation på skolan som främjar arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att skolan, när den får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer, ser till att utredning görs och åtgärder vidtas
- att huvudman informeras om ärenden som rör diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att kontakta andra myndigheter vid behov
- att ansvara för elevråd och upprätta ordningsregler
<https://docs.google.com/document/d/12e4kTAqhXHxnU6Ytd-FsyfzrNlkhbNDUGRxQ67eHb2E/editer>

Likabehandlingsgruppens ansvar:

- att utvärdera *Skolans plan*, se till att ny *Skolans plan* upprättas i juni samt att den implementeras vid skolstart i augusti, ansvar biträdande rektor, kurator och socialpedagog.
- att inför den nya *Skolans plan* diskutera arbetslagets arbete med de främjande aktiviteterna, ansvar trygghetssamordnare.
- att sammanställa skolans kränkingsrapporter var sjätte vecka med syftet att få syn på mönster, ansvar kurator.
- att lyfta resultat från kartläggningar som genomförs på skolan och som har relevans för frågor som rör trakasserier, kränkningar, trygghet.
- att lyfta övergripande kartläggningar som t.ex. Brukarenkäten och Skolenkäten (Skolinspektionen) och se till att resultaten diskuteras, ansvar biträdande rektor och övrig skollledning.
- att följa upp och stödja arbetslagets arbete i det kontinuerliga arbetet, ansvar kurator och socialpedagog.

Arbetslagets ansvar:

- att genomföra kartläggningar där samtliga diskrimineringsgrunder, sexuella trakasserier samt kränkande behandling ingår

- att personal analyserar och diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer
- att elever diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer
- att förebyggande åtgärder skrivs ned i *Arbetslagets dokument* och implementeras vid skolstart i augusti
- att skolans främjande aktiviteter bryts ned till åldersadekvata aktiviteter och implementeras vid skolstart
- att såväl förebyggande åtgärder som främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas
- att i juni sammanställa och utvärdera arbetslagets arbete med de främjande och förebyggande aktiviteterna under det föregående året
- att ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likvärdighet
- att följa Läroplanens skrivningar och lyfta diskussioner kring och kunskap om diskrimineringsgrunderna i verksamheten

All personals ansvar:

- att vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling informera rektor/kurator genom att skriva en kränkingsanmälan
- att följa skolans rutiner vid förekomst av kränkningar, trakasserier eller diskriminering
- att arbeta främjande och förebyggande mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Elevers ansvar:

- delta i kartläggningar, och diskussioner kring kartläggningens resultat
- berätta för personal i skolan om de själva är utsatta eller misstänker att andra är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- tänka på att behandla andra så som man själv vill bli behandlad

Vårdnadshavare ombeds

- att informera personal i skolan om deras barn eller, om de misstänker, att andra elever är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Delaktighet, förankring och information

Personalens delaktighet, förankring och information

Nyboda skolas plan presenteras och bearbetas vid skolårets början. Vikarier och personal som börjar under pågående läsår informeras om planen. Skolan har strukturer för nyanställda som kommer under terminen och för vikarier.

Personalen deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. Personalen deltar även i samtal och diskussioner för att bryta ned skolans främjande aktiviteter till åldersadekvata aktiviteter. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på arbetslagsmöten.

Elevers delaktighet, förankring och information

Nyboda skolas plan presenteras och diskuteras vid skolårets början.

Eleverna deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på trygghetsrådet.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare informeras om skolans arbete vid läsårets första föräldramöte. Nyboda skolas plan ligger i V-klass. Biträdande rektor, kurator och socialpedagog arbetar fram en PP gällande skolans likabehandlingsplan, som presenteras på alla föräldramöten på skolan.

Kartläggningsmetoder

- Trygghetsråd <https://docs.google.com/document/d/1I9APmDiOoUYaSJjLv2CkAbXkE-6mq1xfrWn4llbpsdM/edit>
- [Trygghetsvandringar](#)
- Enkäter:
Elev och föräldraenkäten, Koll på Nyboda m.fl

- Sammanställning av kränkingsrapporter. Syftet med sammanställningen är att synliggöra mönster som att vissa trakasserier kopplat till t.ex. religion har ökat/minskat eller att det är särskilda platser som t.ex. skåphall där många kränkningar sker.
- Syftet med sammanställningen är att synliggöra mönster som att vissa trakasserier kopplat till t.ex. religion har ökat/minskat eller att det är särskilda platser som t.ex. skåphall där många kränkningar sker.
- Flugan. Tryggsamordare sätter upp en bild på en fluga vid de platser där kränkningar eller trakasserier är ofta förekommande. Vid trygghetsrådets trygghetsvandringar tar vi reda på vad Flugan har sett. Flugans observationer tas upp till diskussion och trygghets samordnaren sammanställer.
- Huset. Huset görs i flera steg. Det första steget är att utifrån en karta över verksamheten låta eleverna markera områden där de känner sig trygga (grönt) och där de känner sig otrygga (rött). Nästa steg är att ta reda på vad det är som gör de otrygga platserna otrygga och de trygga platserna trygga.
- Mentorssamtal
- Elevråd
- Klassråd
- Elevmöten i arbetslagen
- Diskussioner i SHT
- Föräldramöten
- Hälsosamtal

Kartläggning fokus pedagoger

- [Här hittar du självskattning och diskussionsunderlag för varje diskrimineringsgrund.](#)
- Elev- och föräldraenkäten, Koll på Nyboda. I elevsamtal, hälsosamtal och i trygghetsrådet.

Kartläggning fokus organisation och struktur

- Är skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kända av skolans personal?
- Introduceras nya pedagoger och vikarier till skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?
- Är skolans fysiska miljöer tillgängliga för samtliga elever?
- Är skolans undervisning organiserad på ett sådant sätt att alla elever har möjlighet att delta?
- Är skolans regler neutrala i relation till diskrimineringsgrunderna?

Analys av kartläggningen 2019/2020

I vår enkät "Koll på Nyboda" har vi sett att arbetsron behöver bli bättre i klassrummen. Det här är ett återkommande problem, men efter närmare analys så har det framkommit att det ser väldigt olika ut. Elevernas upplevelse är att det kan bero på vilket ämne eller vilken pedagog som undervisar. Eleverna vittnar också om att det är en större problematik i vissa klasser.

Vårt nya digitala anmälningssystem har lett till att pedagoger gör fler kränkingsanmälningar. De flesta kränkingsanmälningar handlar om verbala/skriftliga nedsättande kommentarer, sen efter det kommer fysiska slag, sparkar eller knuffar. De flesta kränkningarna sker i korridorer, klassrum och på annan plats som cafeterian. Vi kan se att de elever som kränker är mer återkommande än de som blir kränkta.

Trygghetsarbetet på Nyboda skola har börjat ge resultat som vi kan se i vår enkät "Koll på Nyboda". Det vi ser är en ökad trygghet i allmänhet, det är ett lågt antal elever som inte känner sig trygga på skolan. Vi har sett ett ökat intresse för elevernas inflytande för att skapa trygghet för varandra. I vårt trygghetsarbete ingår trygghetsvandringar med våra trygghetsvärdar två gånger per termin. I vandringarna så har eleverna kunnat identifiera otrygga utrymmen och platser på skolan. Vi snabbt kunnat sätta in fler vuxna för att skapa trygghet.

Ju mer delaktiga eleverna är ju bättre resultat för tryggheten. Intresset att få vara trygghetsvärd på Nyboda Skola har ökat bland våra elever. Eleverna känner sig sedda och lyssnade på. De ser att saker som kommer upp på våra trygghets möten tas itu med. Vi har också försökt att verkligen prata om vikten att ta sig an rollen som trygghetsvärd och premierat trygghetsvärdarna med diplom och belöning vid terminsavslut.

Främjande arbete för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten, på fritiden och på nätet.

Alla förskolor och skolor ska arbeta främjande och på sätt avvärja att risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten, på fritiden och på nätet uppstår. Det förebyggande arbetet ska utgå från de riskfaktorer som visat sig i verksamhetens kartläggning.

Namn

Värdegrundsarbete i varje arbetslag

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att alla på skolan ska känna sig trygga, visa hänsyn, bygga goda relationer och respektera varandra. Att synliggöra likheter och olikheter utifrån diskrimineringsgrunderna och på så sätt öka medvetenheten om allas lika värde.

Insats

Värdegrundsarbetet är ett ständigt pågående arbete. Det sker i det dagliga arbetet i mötet med eleverna. Övningar och samtal kring attityder, diskriminering, kränkande behandling, relationer och värderingar genomförs under hela läsåret. Vi ser också med fördel att vi kopplar ihop detta, med skolans arbete med inkluderande förhållningssätt och bemötande och att vi gör olika för olika. Till arbetslagens hjälp finns dokumentet Främjande aktiviteter, där arbetslagen tydligt kan dokumentera och följa upp de aktiviteter som ska se till att problemen inte uppkommer.

Ansvarig

All personal på skolan

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret 2020/21

Förebyggande åtgärder

Namn

Trygghet

Område som berörs

Elever upplever att de inte har någon vuxen som de känner förtroende för eller som de kan prata med på skolan.

Mål

Alla elever ska känna att det finns vuxna som de kan vända sig till och som lyssnar på dem.

Åtgärd

Genom att förtydliga och utveckla mentorsrollen och innehållet på mentorstiden. Aktivt arbete med bemötande, elevsyn och människosyn utifrån ett inkluderingsperspektiv och vår värdegrund. Personalen månar om att lära sig namn, även på elever man inte undervisar. Vi har rastvärdsschema för all pedagogisk personal.

Skolhälans personal presenterar sig i alla klasser.

Vi värnar om och utvecklar samarbetet med fritidsgårdens personal i skolans cafeteria.

I grundskolan har vi tre elevassistenter och fem elevassistenter i grundsärskolan. I varje arbetslag finns det elevrepresentanter i skolans trygghetsråd.

Skolsköterska har hälsosamtal med samtliga elever i årskurs 4 och 7. Dokumentet "Förebyggande åtgärder" finns till hjälp för arbetslagen för att kartlägga de problemområden som kommit fram.

Motivera åtgärd

Vi anser att det är av största vikt att alla elever känner att det finns någon vuxen att prata med på skolan.

Ansvarig

All personal på skolan

Tid

Pågående under läsåret 2020/21

Namn

Arbetsro

Område som berörs

Elever upplever en bristande arbetsro på lektionerna.

Mål

Skolan ska skapa förutsättningar för alla elever att känna arbetsro på lektionerna.

Åtgärd

Diskussioner mellan personal och elever kring innebörden av arbetsro och hur vi uppnår det. Förtydligande av skolans trivselregler. Information och samverkan med vårdnadshavare kring regler och rutiner för att uppnå arbetsro. Dela goda exempel av rutiner och arbetssätt. Arbete utifrån modeller och metoder, planering av lektioner utifrån anpassningar på grupp- och individnivå.

Klassrumsmiljö, mobilskåp, fasta platser

Motivera åtgärd

Skolans enkät visar att det finns elever som upplever en bristande arbetsro under lektionerna.

Ansvarig

Pedagoger

Tid

Pågående under läsåret 2020/21

Namn

Kränkande behandling

Område som berörs

Kränkningar, verbala, fysiska och på nätet

Mål

En ökad kunskap kring likabehandling och riskfaktorer vad gäller kränkningar av olika slag.

Åtgärd

Systematiskt arbete kring likabehandling, i form av information och arbete på lagdagar. Ett tydligt förhållningssätt som visar att all personal tar avstånd från all diskriminering och kränkning. Livskunskap, 12 lektioner schemalagt i årskurs 5 och 7. Livskunskap i andra årskurser vid behov.

Motivera åtgärd

Kränkningar är en riskfaktor

Ansvarig

Pedagoger och kurator

Tid

Pågående under läsåret 20/21

Strukturer för anmälan av kränkande behandling och trakasserier

Rutiner för när en elev kränks eller trakasseras av andra elever

1. Att upptäcka och ingripa vid kränkande behandling eller trakasserier

- All personal ska vara uppmärksam på indikationer om att en elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier.
- All personal som ser, hör eller får information om att en elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier har ett ansvar att ingripa eller hämta den hjälp som behövs för att stoppa pågående kränkningar eller trakasserier.
- Personal som själv ser eller får information om att någon elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier ska skyndsamt fylla i den digitala kränkingsanmälan som finns på intranätet och ge den till rektor.
- Rektor ska skriva under blanketten och skicka den skyndsamt till huvudmannen, via internpost till barn- och utbildningsförvaltningen.
- Rektor informerar vårdnadshavare

Rutiner för när en elev kränks, trakasseras eller diskrimineras av någon ur skolans personal eller av en annan vuxen inom skolans område

1. Att upptäcka och ingripa vid kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering

- All personal ska vara uppmärksam på indikationer om att en elev utsätts för kränkningar, trakasserier eller diskriminering.
- Samtal med den utsatta eleven, hålls av mentor, alt. annan personal som fått kännedom om händelsen
- Samtal med den/de som utsatt eleven för kränkning, hålls av mentor eller alt. annan personal
- Kontakt tas med vårdnadshavare till samtliga inblandade, görs av den som haft samtalen med eleverna
- Rapport till klasslärare/mentor, arbetslag
- Rektor informeras, anmälan om kränkande behandling till huvudman görs
- Vid upprepade kränkningar kopplas Trygghetsteamet in
- Insatserna som sätts in bedöms från fall till fall utifrån läroplanens värdegrund
- Uppföljningssamtal med den utsatte och sedan med alla inblandade. Principen är att ett ärende är avslutat när kränkningarna upphört.

Utvärderingar av förra årets *Skolans plan*

Rutiner och strukturer

- Hur har årshjulet fungerat?
- Har den övergripande Likabehandlingsgruppen fungerat?
- Har arbetslagen arbetat kontinuerligt med de aktiva åtgärderna (förebyggande åtgärder och främjande aktiviteter)?
- Har personalen följt skolans rutiner för hantering av kränkningar, trakasserier eller diskriminering?

Ovanstående frågor används vid de årliga utvärderingarna. De besvaras, analyseras och sammanfattas i Bestyr, kommunens gemensamma uppföljningsverktyg. Det blir ett underlag för justering och revidering av nästkommande Nyboda skolas plan.

Främjande och övergripande aktiviteter

- Har arbetslagen genomfört förra årets främjande aktiviteter? Om nej, varför? om Ja, vad blev resultaten?
- Kan vi, utifrån arbetslagets kartläggning, se områden som skulle gynnas av skolövergripande åtgärder? Om ja förs detta in i årets främjande aktiviteter.
- Arbetslagets främjande aktiviteter utvärderas i *Arbetslagets dokument*

Förebyggande åtgärder

Förebyggande åtgärder utvärderas i *Arbetslagets dokument*

Årets främjande aktiviteter

Här fyller ni i hur ni arbetar främjande på er skola utifrån diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrund	Aktivitet
Kön/könsöverskridande identitet/sexuell läggning[1]	Medvetet pedagogiskt arbete i klassen, såväl inom som när problem uppstår och är aktuella. Medvetet bemötande av alla elever. Könsneutrala toaletter och könsneutrala enkäter. Vi respekterar varje elevs val av pronomen. Fokus under en lagdag på höstterminen. Det finns flexibla lösningar kring ombyte, duschning mm inför idrottslektionerna.
Etnisk tillhörighet/ Religion/trosuppfattning[2]	Medvetet pedagogiskt arbete i klasserna, såväl inom ämnen som när problem uppstår och är aktuella. Blir inkluderade i en klass, klasstillhörighet. Även att inkludera elever i övriga verksamheter som t ex i elevråd och trygghetsråd. Vi har ett kollegie med stor mångfald, därav blandad etnicitet och religion. Fokus under en lagdag under höstterminen.
Funktionshinder (fysiska eller psykiska)	Anpassad fysisk miljö. Medvetet pedagogiskt arbete i klassen, såväl inom ämnen som när problem uppstår och är aktuella. Vi inkluderar elever från träningskolan och särskolan i all aktivitet som bedrivs på skolan. Fokus under en lagdag/termin. Vi NPF anpassar klassrummen.
(Ålder)	Medvetet pedagogiskt arbete i klasserna.

[1] Tre diskrimineringsgrunder har sammanfogats till ett område.

[2] Två diskrimineringsgrunder har sammanfogats till en.

[Här hittar ni förslag på främjande aktiviteter.](#)

Övergripande

- Representanter för skolan deltar i Dugnaderna för kontinuerlig kompetensutveckling under läsåret 2020-2021.

Kontaktuppgifter till personer som elever eller vårdnadshavare kan vända sig till

Ta i första hand kontakt med din/elevens klasslärare, mentor eller en vuxen på skolan som du/ni har förtroende för. Om det av olika orsaker inte fungerar kan du ta kontakt med

Rektor: Jesper Samuelsson

Biträdande rektor: Kerstin Berglund

Kurator: Mia Pålsson

Skolsköterska: Roya

Socialpedagog: Annelie Linder

Om du/ni inte upplever att skolan gör vad de enligt lag är ålagda att göra ta kontakt med verksamhetschefen

Grundskolan: Johan Ahlkvist johan.ahlkvist@tyreso.se

Om du inte heller här får det stöd du/ni anser att ni har rätt till kan ni gå vidare till:

BEO (barn- och elevombudet). [BEO](#)

DO (diskrimineringsombudet) [DO](#)

Anmälningsskyldighet

Enligt Socialtjänstlagen 14 kap. 1 § är både skolmyndighet och alla anställda hos myndighet det vill säga personal inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola, skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

En del fall av trakasserier och kränkande behandling kan också utgöra brott. En bedömning av om en polisanmälan ska göras bör ske i varje enskilt fall. En vårdnadshavare kan själv alltid göra en polisanmälan.

Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska Arbetsmiljöverket underrättas. Detta gäller även händelser som orsakats genom våld eller hot om våld.

Polisens, socialtjänstens, skolans utredning har olika syften. Oavsett om en anmälan har gjorts till en annan myndighet eller inte är verksamheten alltid skyldig att utreda påstådda trakasserier eller kränkande behandling och vidta relevanta åtgärder för att komma till rätta med dessa.

Stöd och hjälpinstanser

Socialtjänsten i Tyresö. Kontakt dagtid vid anmälan om oro för barn eller vuxen, samt andra akuta frågor. Tel: 08-578 291 00.

Barnens hjälptelefon (Bris) Tel: 116111: Till Barnens hjälptelefon kan alla under 18 år ringa om vad som helst. Inga problem är för stora eller små. Tillsammans med en vuxen försöker ni hitta en lösning på det som inte känns bra. Samtalet är gratis och det syns inte på telefonräkningen att du har ringt. Alla vuxna på Barnens hjälptelefon har tystnadsplikt och får inte berätta för någon vad samtalen handlar om.

www.bris.se

Rädda Barnens föräldratelefon Tel: 020-786 786. Till Rädda Barnens föräldratelefon är alla som vill välkomna att ringa med stora och små frågor som rör barn och föräldraskap. Kanske kan samtalet ge nya infallsvinklar och lite hjälp med att samla mod och kraft. Ditt samtal är anonymt och kostar inte mer än en samtalsmarkering.

www.rb.se

Bilaga 1

Diskrimineringsgrunderna finns i två varianter utan och med exempel.

Diskrimineringsgrunderna utan exempel

Kön: att någon biologiskt och juridiskt definieras som kvinna eller man.

Diskrimineringsgrunden *kön* kan kopplas till formuleringar i samtliga läroplaner om jämställdhet mellan kvinnor och män, kravet på att skolan aktivt ska främja kvinnor och mäns lika rätt och möjligheter, samt att skolan har ett ansvar att motverka traditionella könsroller (Lgr 11, Lgr 11 grundsär). Eller ... att skolan aktivt ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter och att eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt (Lgy 11, Lgy 13 gymnasiesär)

Könsöverskridande identitet eller uttryck: Begreppet kön består av flera olika delar. Biologiskt kön och juridiskt kön skyddas av diskrimineringsgrunden *kön*. I begreppet kön ingår även *könsidentitet och könsuttryck*: *Könsidentitet* är en persons självupplevda kön, det vill säga det kön du känner dig som (kvinna, intergender, ickebinär, man, transperson osv.). *Könsidentiteten* behöver inte samstämma med det juridiska eller biologiska könet. *Könsuttryck* beskriver hur en person uttrycker sitt kön genom attribut som socialt förknippas med könstillhörighet, till exempel kläder, kroppsspråk, frisyr, socialt beteende, röst etc. Skyddet som diskrimineringsgrunden ger är viktigt för personer som har en könsidentitet eller ett könsuttryck som ibland eller hela tiden skiljer sig från könsnormerna. Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning.

Etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller liknande förhållanden. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. En person som bor i Sverige kan identifiera sig både som svensk och t.ex. kurd, syrian eller amerikan. Varje person har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet/tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning: religiösa åskådningar som t.ex. Kristendom, Islam och Hinduism. Annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med religiös åskådning som t.ex. ateism. Religionsfriheten är skyddat i både internationella konventioner och i svensk lag. Undervisningen ska, enligt skollagen, vara icke-konfessionell. En person behöver inte vara troende för att utsättas för diskriminering utifrån religion, det räcker att någon antar att hen är t.ex. kristen eller muslim och agerar utifrån det.

Funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättningar som t.ex. allergier, ADHD, dyslexi, hörsel- eller synnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd, utan personens funktionsförmåga varierar beroende på situationen och den omgivande miljön. Funktionshinder är de hinder som finns i omgivningen och som gör det svårt för personer med funktionsnedsättning att fungera optimalt. Skolan är ansvarig för att såväl undervisning som fysiska platser är tillgängliga för elever med funktionsnedsättning.

Sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell. Det handlar om vem personen blir förälskad eller attraherad av. Diskrimineringsgrunden skyddar även mot diskriminering eller trakasserier som rör anhörigas sexuella läggning.

Ålder: hur många år du är. Diskrimineringsgrunden gäller alla åldrar. Oftast är det yngre och äldre som diskrimineras.

Diskrimineringsgrunder med exempel

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”. Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisning dansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormer kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]